

Juryrapport Schalkwijk

Het bestaande varkensbedrijf in Schalkwijk wordt gesloopt en iets dieper in de polder herbouwd als een nieuw bedrijf voor 150 fokzeugen en 1200 vleesvarkens. De keuze om de nieuwe stallen buiten het historische bebouwingslint en buiten de schootscirkel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie te leggen is goed doordacht. Daardoor krijgt het bedrijf het karakter van een stoer eiland in de polder en blijven doorzichten naar de open ruimte van de polder bewaard. Binnen de stevige rechthoekige hoofdvorm van het eiland is veel aandacht besteed aan de detaillering van de gebouwen. De lichte verhoging van de uit puinresten bestaande terp biedt technische voordelen, maar accentueert ook de autonome ligging van het complex in het landschap.

De wens om lage gebouwen en daken met een kleine overspanning te maken zijn aanleiding om voor lessenaarsdaken met een flauwe dakhelling te kiezen. Opvallend is de intelligente situering van de dakvlakken die zorgt voor een mooie ritmiek in de bebouwingswand, waardoor het complex er van buitenaf gezien niet te massief uit ziet. Het is een goede keuze om de lange op het zuiden gerichte dakhellingen met zonnepanelen te bekleden en op het noorden daklichten aan te brengen. De houten bekleding legt een relatie met de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Innovatief is de situering van de stallen rond een binnenplaats, die ook dient als uitloopruimte en gemakkelijk kan worden afgesloten. De stallen grenzen via een open galerij aan de binnenhof.

Goed teamwork tussen de architect en de ondernemer lijkt dit ontwerp vooral te kenmerken. Net als de rest van het ontwerp is ook de invulling van de bedrijfsmatige logistiek zeer uitgebreid uitgewerkt. Technisch zijn er veel innovaties in het architectonisch ontwerp ingebouwd, waarvan sommige nog met de nodige onzekerheden. Vooral het gebruik van de mestrobot in varkensstallen, en de sturing van het mestgedrag moeten zich in de praktijk nog bewijzen.

Het nieuwe varkensbedrijf is een grootse, trotse stal voor relatief weinig dieren. Ondanks de relatief beperkte meerkosten per zeugen- en vleesvarkensplaats, levert een bedrijf van deze schaal in Nederland niet voldoende inkomen op. Het zijn de specifieke afzet, de combinatie met melkveehouderij en de nadrukkelijke combinatie met recreatie die voor dit bedrijf voldoende inkomen moet genereren. Hoewel het ontwerp hier heel specifiek voor deze locatie is uitgewerkt kunnen het idee van de hofboerderij en de lage bebouwingsmodules met lessenaarsdaken ook op andere plekken en op grotere schaal worden uitgevoerd. Daarmee is het ontwerp, ook voor andere varkenshouders, een interessant voorbeeld van een mooi, innovatief en haalbaar ontwerp voor een varkensstal.